

**ВСП «Харківський торговельно-економічний фаховий коледж
Державного торговельно-економічного університету»**

Циклова комісія економіки, управління та адміністрування

Сузій Руслан Іванович

ПІБ здобувача

КУРСОВА РОБОТА

Облік витрат на автотранспортних підприємствах

тема

Навчальна дисципліна	<u>Облік за видами економічної діяльності</u> назва навчальної дисципліни
Ступінь освіти	<u>Фаховий молодший бакалавр</u> фаховий молодший бакалавр, молодший бакалавр, бакалавр
Галузь знань	<u>07 Управління та адміністрування</u> шифр і назва галузі знань
Спеціальність	<u>071 Облік і оподаткування</u> код і найменування спеціальності
Освітньо-професійна програма	<u>Бухгалтерський облік</u> назва освітньо-професійної програми
Академічна група	<u>О-24</u> назва академічної групи

Харків, 2025 рік

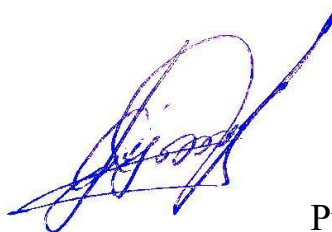
ДОПУЩЕНО ДО ЗАХИСТУ

Керівник:

Мельничук Марина Олексіївна, голова циклової комісії економіки, управління та адміністрування, викладач, спеціаліст вищої категорії, кандидат економічних наук

Робота містить результати власних досліджень. Використання ідей, результатів і текстів інших авторів мають посилання на відповідне джерело.

Здобувач

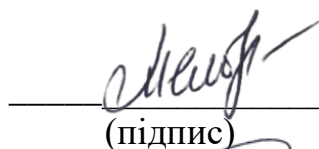
підпис здобувача

Руслан СУЗИЙ

ІІ здобувача

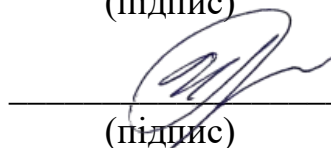
Підсумкова оцінка: 85 (балів)

Члени комісії з захисту:

(підпис)

Марина МЕЛЬНИЧУК

(підпис)

Інна РУДЕНКО

**ВСП «Харківський торговельно-економічний фаховий коледж
Державного торговельно-економічного університету»**

Циклова комісія економіки, управління та адміністрування

Сузий Руслан Іванович

ІІБ здобувача

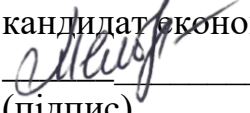
ЗАВДАННЯ НА КУРСОВУ РОБОТУ

Навчальна дисципліна	<u>Облік за видами економічної діяльності</u> назва навчальної дисципліни
Тема роботи	<u>Облік витрат на автотранспортних підприємствах</u> тема курсової роботи
Термін подання завершеної роботи	<u>18.11.2025 р.</u> фаховий молодший бакалавр, молодший бакалавр, бакалавр

Графік виконання роботи

Виконання роботи за розділами	Термін виконання
Вибір та затвердження теми	02.09 – 14.09.2025
Добір та аналіз літератури за обраною темою	16.09 – 21.09.2025
Складання плану курсової роботи	23.09 – 28.09.2025
Написання вступу та I розділу	30.09 – 19.10.2025
Написання розрахункової частини (II розділ) курсової роботи	21.10 – 09.11.2025
Написання висновків та пропозицій, оформлення курсової роботи	11.11 – 16.11.2025
Подання курсової роботи керівнику для рецензування (для рекомендації до захисту)	18.11 – 30.11.2025
Захист курсової роботи	02.12 – 07.12.2025

Завдання видав

Науковий керівник,
кандидат економічних наук

Марина МЕЛЬНИЧУК
(підпис)

«14» вересня 2025 р.

Завдання отримав

Здобувач

Руслан СУЗИЙ
(підпис) ІІ здобувача

«14» вересня 2025 р.

ЗМІСТ

ВСТУП	4
РОЗДІЛ 1. ОБЛІК ВИТРАТ НА АВТОТРАНСПОРТНИХ ПІДПРИЄМСТВАХ	6
1.1. Економічна сутність та класифікація витрат підприємства	6
1.2. Нормативно-правове регулювання обліку витрат в Україні та його застосування на автотранспортних підприємствах	9
1.3. Наукові підходи, проблеми та напрями удосконалення обліку витрат на автотранспортних підприємствах	13
РОЗДІЛ 2. ПРАКТИЧНА ЧАСТИНА	20
ВИСНОВКИ	40
СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ	42

ВСТУП

Автотранспортні підприємства забезпечують перевезення вантажів та пасажирів, доставку товарів, надання різних послуг. Зростання цін на паливо, витрат на ремонт та обслуговування автомобілів, а також посилення конкуренції на ринку транспортних послуг призводять до збільшення собівартості перевезень. У таких умовах особливо важливо правильно організувати облік витрат, щоб мати достовірну інформацію про фінансові результати і можливість зниження витрат.

Витрати автотранспортного підприємства включають мастильні матеріали, паливо, технічне обслуговування та ремонт автомобілів, заробітну плату водіїв та інш. персоналу, амортизацію рухомого складу, страхові платежі, податки та інші витрати, пов'язані з експлуатацією транспорту. Помилки в їх обліку призводять до викривлення показників звітності, ускладнюють аналіз діяльності підприємства та прийняття управлінських рішень.

Облік витрат в Україні регулюється Законом України «Про бухгалтерський облік та фінансову звітність в Україні», національними положеннями (стандартами) бухгалтерського обліку та галузевими методичними документами. На практиці автотранспортні підприємства доволі часто мають проблеми з класифікацією витрат, їх розподілом між видами перевезень і замовниками, а також з організацією аналітичного обліку та контролю за використанням палива. Це зумовлює актуальність дослідження обліку витрат на автотранспортних підприємствах.

Мета курсової роботи: дослідження організації бухгалтерського обліку витрат на автотранспортних підприємствах та визначення можливих шляхів його вдосконалення.

Щоб досягти поставленої мети необхідно вирішити такі завдання:

1. Розкрити сутність витрат підприємства та основні підходи до їх класифікації.

2. Дослідити нормативно-правове регулювання обліку витрат в Україні та особливості його застосування на автотранспортних підприємствах.

3. Систематизувати наукові підходи до організації обліку витрат на автотранспортних підприємствах та окреслити ключові проблеми, що виникають у цій сфері.

4. Запропонувати напрями вдосконалення обліку і контролю витрат автотранспортних підприємств.

5. Розв'язати практичне завдання з обліку витрат та формування фінансової звітності умовного автотранспортного підприємства.

Об'єкт дослідження: становить процес формування витрат та їх відображення в обліку на автотранспортному підприємстві.

Предмет дослідження: сукупність теоретичних положень, нормативно-правових норм та практичних аспектів організації обліку витрат на автотранспортних підприємствах.

У процесі виконання роботи застосовано такі основні методи дослідження: аналіз і синтез, порівняння, групування, узагальнення, елементи економічного а також фінансового аналізу.

Інформаційну основу дослідження становлять нормативно-правові акти України, національні положення (стандарти) бухгалтерського обліку, галузеві методичні рекомендації, навчальна та наукова література, матеріали періодичних видань і електронні ресурси.

Курсова робота складається зі вступу, двох розділів, висновків та списку використаних джерел. У першому розділі розглянуто теоретичні та нормативно-правові основи обліку витрат на автотранспортних підприємствах і запропоновано напрями їх удосконалення. А в другому розділі вже наведено результати виконання практичного індивідуального завдання з обліку витрат і складання фінансової звітності автотранспортного підприємства.

РОЗДІЛ 1.

ОБЛІК ВИТРАТ НА АВТОТРАНСПОРТНИХ ПІДПРИЄМСТВАХ

1.1 Економічна сутність та класифікація витрат підприємства

Для здійснення своєї діяльності будь-яке підприємство залучає трудові, матеріальні та фінансові ресурси. У процесі виготовлення продукції, виконання робіт чи надання послуг ці ресурси поступово споживаються, а їх вартість формує витрати підприємства. Обсяг і структура витрат значною мірою визначають рівень собівартості продукції (послуг) та фінансовий результат, тому категорія витрат посідає важливе місце в системі бухгалтерського обліку.

В економічній літературі витрати як правило трактують як грошову оцінку ресурсів, використаних підприємством для досягнення поставлених цілей. Сучасні дослідники наголошують, що витрати пов'язані зі споживанням матеріальних, трудових, фінансових та інших ресурсів, а також з виконанням зобов'язань підприємства перед працівниками, державою та іншими контрагентами.

У бухгалтерському обліку визначення витрат закріплено в Положенні (стандарті) бухгалтерського обліку 16 «Витрати». Відповідно до цього стандарту, витрати - це зменшення економічних вигод у вигляді вибуття активів або збільшення зобов'язань, що спричиняє зменшення власного капіталу підприємства, за винятком його вилучення чи розподілу між власниками.

Отже, витрати відображають процес списання активів (матеріалів, палива тощо), або виникнення нових зобов'язань (заробітна плата, податки, орендна плата та ін.), у результаті чого зменшується власний капітал підприємства.

До витрат, пов'язаних зі зменшенням активів, відноситься списання матеріалів на виробництво продукції та ремонт основних засобів, нарахування амортизації, знецінення запасів, списання нестач у межах норм природного убутку. До витрат, що супроводжуються зростанням зобов'язань підприємства,

належать нарахування заробітної плати працівникам, податків і обов'язкових зборів, страхових внесків, орендної плати, комунальних послуг, оплати послуг сторонніх організацій, а також штрафів, пені та неустойок.

П(С)БО 16 визначає перелік умов, за яких витрати визнаються у бухгалтерському обліку. Витрати відображаються у звітності тоді, коли відбулося зменшення активів або збільшення зобов'язань, суму витрат можна достовірно оцінити, вони пов'язані з отриманням доходів певного звітного періоду або з конкретним проміжком часу, а інформація про такі витрати є корисною для користувачів фінансової звітності. Виконання цих умов забезпечує правильне формування фінансового результату та достовірність звітності.

Для цілей аналізу і контролю витрати класифікують за різними ознаками. Однією з основних є класифікація за економічними елементами. До елементів витрат операційної діяльності належать:

- матеріальні витрати (сировина, матеріали, паливо, запасні частини, тара, МШП та інші матеріальні ресурси);
- витрати на оплату праці (основна і додаткова заробітна плата працівників);
- відрахування на соціальні заходи (єдиний соціальний внесок та інші обов'язкові нарахування на фонд оплати праці);
- амортизація основних засобів і нематеріальних активів;
- інші операційні витрати (податки, оренда плати, комунальні послуги, оплата послуг сторонніх організацій, витрати на відрядження, страхування тощо).

Такий поділ дає можливість оцінити структуру витрат підприємства та визначити, які ресурси споживаються в найбільших обсягах.

Важливою є також класифікація витрат за статтями калькуляції, тобто за їх призначенням у процесі виробництва продукції чи надання послуг. У цьому випадку виділяють сировину і матеріали, паливо й енергію на технологічні цілі, основну і додаткову заробітну плату виробничих працівників, відрахування на

соціальні заходи, витрати на утримання й експлуатацію машин та обладнання, загальновиробничі, адміністративні витрати, витрати на збут тощо. Ця класифікація використовується при калькулюванні собівартості окремих видів продукції та послуг.

У практиці управління широко застосовується поділ витрат на прямі та непрямі. Прямі витрати можна безпосередньо віднести на конкретний вид продукції, робіт чи послуг (наприклад, вартість сировини, палива, заробітна плата виробничих працівників). Непрямі витрати пов'язані з діяльністю підприємства в цілому і розподіляються між видами продукції та послуг за певною базою (обсяг виробництва, виручка, трудомісткість, пробіг тощо). До непрямих витрат зазвичай відносять загальновиробничі та частину адміністративних витрат.

Залежно від реагування на зміну обсягів діяльності витрати поділяють на змінні та постійні. Змінні витрати змінюються разом зі збільшенням або зменшенням обсягу виробництва чи наданих послуг (зокрема, витрати на паливо, сировину, деякі види оплати праці). Постійні витрати у короткостроковому періоді майже не залежать від зміни обсягів діяльності (амортизація, орендна плата, частина адміністративних витрат). Такий поділ є важливим для аналізу беззбитковості та планування діяльності підприємства.

Витрати класифікують також за видами діяльності: виокремлюють витрати операційної, фінансової, інвестиційної діяльності та інші витрати звичайної діяльності. Відповідний поділ відображається у формі «Звіт про фінансові результати» і дає змогу оцінити вплив різних напрямів діяльності на загальний фінансовий результат.

Для автотранспортних підприємств наведені підходи до класифікації витрат є актуальними, але мають свої галузеві особливості. Значну частку витрат тут становлять витрати на паливно-мастильні матеріали, технічне обслуговування й ремонт транспортних засобів, придбання та заміну шин, амортизацію рухомого складу, оплату праці водіїв та іншого персоналу. Тому

для автотранспортних підприємств особливо важливими є правильне визначення, документальне оформлення, групування та списання витрат, адже від цього залежить достовірність розрахунку собівартості перевезень і фінансових результатів їхньої діяльності. У подальших підрозділах ці загальні підходи буде використано для аналізу нормативно-правового регулювання та організації обліку витрат на автотранспортних підприємствах.

1.2. Нормативно-правове регулювання обліку витрат в Україні та його застосування на автотранспортних підприємствах

Система обліку витрат в Україні ґрунтується на низці нормативно-правових актів, які встановлюють єдині правила відображення господарських операцій у бухгалтерському обліку та фінансовій звітності. Для автотранспортних підприємств до цієї загальної бази додаються спеціальні галузеві документи, що враховують особливості експлуатації та утримання автотранспорту.

Базовим документом є Закон України «Про бухгалтерський облік та фінансову звітність в Україні». Він визначає основні принципи ведення обліку (повнота, обачність, послідовність, безперервність), вимагає від підприємств вести облік усіх господарських операцій на підставі належно оформлених первинних документів та забезпечувати достовірність і своєчасність подання фінансової звітності. Саме цей Закон зобов'язує керівника підприємства організувати систему обліку витрат таким чином, щоб вона відповідала чинному законодавству і потребам управління.

Важливу роль у регулюванні витрат відіграють національні положення (стандарти) бухгалтерського обліку. НП(С)БО 1 «Загальні вимоги до фінансової звітності» визначає склад і структуру фінансової звітності, зокрема «Звіту про фінансові результати», де витрати групуються за видами діяльності: операційною, фінансовою, інвестиційною та іншими витратами. Це дає змогу

користувачам звітності оцінити, які саме витрати вплинули на фінансовий результат підприємства.

Ключовим документом, що регулює формування інформації про витрати, є НП(С)БО 16 «Витрати». У ньому наведено визначення витрат, умови їх визнання, склад виробничої собівартості продукції (робіт, послуг), порядок обліку адміністративних витрат, витрат на збут, інших операційних та фінансових витрат. Згідно зі стандартом, до виробничої собівартості включаються прямі матеріальні витрати, прямі витрати на оплату праці, інші прямі витрати й розподілені загальновиробничі витрати. Для автотранспортних підприємств це насамперед витрати на паливо і паливно-мастильні матеріали, оплату праці водіїв, технічне обслуговування й ремонт рухомого складу, амортизацію транспортних засобів. Натомість витрати на управління, оренду офісних приміщень, рекламу транспортних послуг тощо відносяться до адміністративних витрат або витрат на збут і списуються безпосередньо на фінансовий результат періоду.

НП(С)БО 9 «Запаси» регулює облік паливно-мастильних матеріалів, запасних частин, шин, акумуляторів та інших матеріалів, без яких неможлива експлуатація автотранспортних засобів. Стандарт визначає, як формується первісна вартість запасів, за якими методами вони можуть списуватися у витрати (метод ФІФО, середньозважена собівартість тощо), а також порядок відображення у фінансовій звітності. Правильний вибір методу списання палива, шин і запасних частин безпосередньо впливає на собівартість перевезень та фінансові результати автотранспортного підприємства.

Частина витрат на утримання автотранспорту пов'язана з основними засобами, тому важливим є й НП(С)БО 7 «Основні засоби». Він визначає порядок визнання транспортних засобів як об'єктів основних засобів, нарахування амортизації, відображення поточних та капітальних ремонтів, модернізації і реконструкції. Поточний ремонт, як правило, відносять на витрати періоду (виробничі, загальновиробничі, адміністративні чи витрати на збут залежно від

призначення автомобіля), тоді як капітальний ремонт може збільшувати первісну вартість автотранспортного засобу і обліковується на відповідних рахунках капітальних інвестицій.

Практичне узагальнення інформації про витрати здійснюється з використанням Плану рахунків бухгалтерського обліку та Інструкції щодо його застосування. На автотранспортних підприємствах витрати на перевезення вантажів і пасажирів накопичуються на рахунку 23 «Виробництво», а узагальнення за видами діяльності здійснюється на рахунках класу 9: 91 «Загальновиробничі витрати», 92 «Адміністративні витрати», 93 «Витрати на збут», 94 «Інші витрати операційної діяльності». Для обліку автотранспортних засобів використовується субрахунок 105 «Транспортні засоби», для нарахування зносу - субрахунок 131 «Знос основних засобів». Запаси, що забезпечують утримання автотехніки, відображаються на рахунку 20 «Виробничі запаси», зокрема на субрахунках 203 «Паливо», 207 «Запасні частини», 209 «Інші матеріали». У наукових дослідженнях пропонується деталізувати ці субрахунки (наприклад, виділяти паливо на складі, паливо в баках автомобілів, запчастини, придатні до експлуатації або такі, що потребують ремонту, окремі групи мастильних матеріалів), що підвищує рівень контролю та прозорості витрат на утримання автотранспорту.

Специфіку роботи автотранспортних підприємств визначає також галузеве законодавство. Важливим документом є Закон України «Про автомобільний транспорт», який регулює організацію перевезень пасажирів і вантажів, визначає вимоги до перевізників, транспортних засобів, умов безпеки руху. Крім того, у статтях науковців зазначено, що до нормативної бази обліку витрат на утримання автотранспорту належать накази Міністерства інфраструктури України щодо правил технічного обслуговування і ремонту колісних транспортних засобів, експлуатаційні норми середнього ресурсу пневматичних шин, методики товарознавчої експертизи та оцінки транспортних засобів, а також методичні

рекомендації з нормування витрат палива, електричної енергії та інших експлуатаційних матеріалів.

Особливе значення для автотранспортних підприємств мають норми витрат палива і паливно-мастильних матеріалів, розроблені ДП «ДержавтотрансНДІпроект». На їх основі встановлюються базові лінійні норми витрат палива на 100 км пробігу, норми на виконання транспортної роботи, на роботу спеціального обладнання, застосовуються коригуючі коефіцієнти з урахуванням дорожніх, кліматичних та інших умов експлуатації. Дотримання цих норм дозволяє обґрунтувати списання палива в бухгалтерському обліку та уникнути претензій контролюючих органів.

Закон «Про бухгалтерський облік та фінансову звітність» вимагає, щоб усі господарські операції оформлювалися первинними документами, а отже, система документального оформлення витрат на автотранспорті має особливе значення. Науковці відмічають, що основними документами, які підтверджують витрати на перевезення, є товарно-транспортна накладна та подорожній лист. У товарно-транспортній накладній відображаються дані про відправника, одержувача, перевізника, транспортний засіб, вантаж та умови перевезення; вона є підставою для розрахунків за надані транспортні послуги. Подорожній лист містить інформацію про водія, автомобіль, маршрут руху, пробіг, норми та фактичні витрати палива й використовується для списання паливно-мастильних матеріалів, нарахування заробітної плати водієві та аналізу ефективності використання транспорту. Окрім цих документів, у обліку застосовуються видаткові накладні, акти виконаних ремонтних робіт, акти списання шин та акумуляторів, акти списання пального, касові чеки на закупівлю ПММ тощо.

Разом з тим у наукових публікаціях підкреслюється, що в Україні відсутні обов'язкові типові форми документів саме для обліку витрат на утримання автотранспорту. Багато підприємств користуються застарілими нормами списання пального, шин, акумуляторів або розробляють внутрішні форми документів на власний розсуд, що може призводити до помилок у формуванні

собівартості перевезень, викривлення фінансового результату та ризику штрафних санкцій під час перевірок.

Отже, нормативно-правове регулювання обліку витрат автотранспортних підприємств базується на загальних положеннях бухгалтерського обліку (Закон України «Про бухгалтерський облік та фінансову звітність», національні стандарти, План рахунків) і доповнюється спеціальними галузевими актами, що стосуються автомобільного транспорту, нормування витрат палива, експлуатації шин та акумуляторів, організації технічного обслуговування й ремонту. Дотримання вимог цих документів, а також своєчасне оновлення облікової політики з урахуванням змін законодавства є необхідною умовою достовірного відображення витрат на автотранспорт у бухгалтерському обліку та фінансовій звітності підприємства.

1.3. Наукові підходи, проблеми та напрями удосконалення обліку витрат на автотранспортних підприємствах

Питання організації обліку витрат на автотранспортних підприємствах постійно перебуває в полі зору як науковців так і практиків, оскільки величина витрат безпосередньо зумовлює собівартість перевезень, рівень конкурентоспроможність підприємства та його кінцеві фінансові результати. У працях різних дослідників підкреслюється, що за умов зростання цін на паливо, запасних частини, ремонтних робіт і посилення ринкової конкуренції особливого значення набуває раціональна побудова системи обліку витрат і належний контроль за процесом їх формування.

У наукових дослідженнях, присвячених обліку витрат на утримання автотранспорту, висвітлюються як теоретичні засади, так і практичні підходи. Зокрема, у роботі Н.М. Селіванової та А.О. Цапенко звертається увага на те, що витрати на утримання автотранспорту мають складну структуру та охоплюють витрати на паливно-мастильні матеріали, знос шин та акумуляторів, технічне

обслуговування і ремонт, страхування, податки тощо. Автори пропонують класифікувати ці витрати за технологічним призначенням (основні й накладні), за однорідністю ресурсів (матеріальні витрати, оплата праці, відрахування на соціальні заходи, амортизація, інші витрати), а також за статтями витрат (паливо, знос гуми й акумуляторів, експлуатаційний ремонт, амортизаційні відрахування тощо). Така класифікація, на їх думку, сприяє більш точному відображенню витрат у бухгалтерському обліку та підвищує можливості їх аналізу.

У працях інших дослідників наголошується на важливості детального аналітичного обліку витрат на утримання автотранспорту. Пропонується поглибити аналітику за рахунок додаткової деталізації субрахунків 105 «Транспортні засоби», 203 «Паливо», 207 «Запасні частини», 209 «Інші матеріали», виділяючи, наприклад, паливо на складі та в баках автомобілів, запчастини, придатні до експлуатації або такі, що підлягають ремонту, окремі групи мастильних матеріалів. Це, на думку авторів, дозволяє посилити контроль за витратами, пов'язаними з утриманням автотранспортних засобів, та забезпечити більш точне формування собівартості транспортних послуг.

Окремий напрям наукових досліджень стосується документального оформлення витрат на транспортних підприємствах. Наголошується, що невід'ємною складовою аналітичного і синтетичного обліку витрат є належним чином організована система первинних документів: товарно-транспортні накладні, подорожні листи, акти списання палива, акти виконаних ремонтних робіт, документи зі списання шин та акумуляторів тощо. Саме ці документи підтверджують факт здійснення перевезень, використання палива, виконання ремонтів і є підставою для віднесення витрат на відповідні рахунки бухгалтерського обліку.

Разом з тим результати аналізу наукових публікацій і нормативних джерел свідчать про наявність низки проблем в організації обліку витрат на автотранспорті.

По-перше, дослідники відзначають відсутність обов'язкових типових форм документів саме для обліку витрат на утримання автотранспорту.

Багато підприємств продовжують використовувати застарілі форми подорожніх листів, норми списання палива, шин та акумуляторів, а також формують власні внутрішні документи без урахування сучасних вимог законодавства. Це призводить до ризику помилок під час списання паливно-мастильних матеріалів та інших витрат, що, у свою чергу, може викривляти собівартість перевезень і фінансовий результат.

По-друге, звертається увага на те, що підприємства часто недостатньо деталізують аналітичний облік витрат. Обмеження лише синтетичними рахунками без поділу витрат за видами перевезень, маршрутами, марками автомобілів, водіями чи замовниками ускладнює проведення глибокого аналізу та пошук резервів економії. Крім того, у наукових роботах відзначається відсутність чітких алгоритмів відображення в бухгалтерському та податковому обліку окремих видів витрат на утримання автотранспорту, що змушує підприємства самостійно трактувати окремі норми й підвищує ризик різночитань при перевірках.

По-третє, проблемою є недостатній рівень внутрішнього контролю за використанням палива, запасних частин і виконанням ремонтів. У ряді досліджень підкреслюється, що списання палива здійснюється без належного порівняння фактичних витрат із установленими нормами, не завжди враховуються коригувальні коефіцієнти (дорожні умови, сезонність, пробки, завантаженість автомобіля тощо), а контроль за пробігом транспортних засобів та якістю ремонтів залишається формальним.

З огляду на ці проблеми в наукових роботах пропонуються різні напрями удосконалення обліку та контролю витрат на автотранспортних підприємствах. Зокрема, автори радять:

- запроваджувати спеціалізоване програмне забезпечення та мобільні додатки для обліку витрат на автотранспорт, що дозволяє оперативно фіксувати витрати палива, пробіг, простої, ремонти;
- використовувати системи GPS-трекінгу для контролю маршруту руху, часу роботи та простоїв автомобілів, що підвищує прозорість витрат і дає змогу запобігати нецільовому використанню транспорту;
- планувати економічно обґрунтовані маршрути з метою зменшення витрат палива і часу в дорозі;
- посилювати внутрішній контроль за списанням паливно-мастильних матеріалів, дотриманням норм витрат палива, строків експлуатації шин, акумуляторів, графіків технічного обслуговування та ремонтів;
- оптимізувати витрати на утримання автотранспорту шляхом своєчасного обслуговування, профілактичних робіт, використання якісних матеріалів і запчастин;
- запроваджувати систему мотивації та відповідальності водіїв за дбайливе ставлення до транспортних засобів (преміювання за економну експлуатацію, штрафні санкції за порушення правил використання автомобіля).

У низці публікацій наголошується на доцільності вдосконалення нормативно-правового забезпечення обліку витрат у транспортній галузі. Пропонується розробити та закріпити на рівні методичних рекомендацій спеціалізовані форми первинних документів для обліку витрат на транспортні перевезення, а також надати детальні рекомендації щодо організації аналітичного обліку витрат із використанням більш деталізованих субрахунків. На думку авторів, це дозволило б уніфікувати практику обліку витрат на автотранспорті, зменшити кількість помилок та забезпечити зіставність показників між різними підприємствами.

Перспективним напрямом удосконалення обліку витрат на автотранспортних підприємствах є також запровадження елементів управлінського обліку: формування центрів відповідальності (парки автомобілів,

колони, бригади, окремі водії), складання бюджетів витрат на утримання автотранспорту, використання методів калькулювання собівартості за замовленнями або за видами послуг, регулярний аналіз відхилень фактичних витрат від планових та виявлення причин таких відхилень. Це дає змогу не лише правильно відображати витрати у бухгалтерському обліку, а й активно управляти ними, підвищуючи ефективність роботи автотранспортного підприємства.

Отже, наукові підходи до обліку витрат на автотранспортних підприємствах ґрунтуються на поєднанні вимог чинного законодавства з практичними рекомендаціями щодо деталізації обліку, удосконалення документального оформлення, посилення внутрішнього контролю та впровадження сучасних інформаційних технологій. Реалізація запропонованих у літературі заходів створює передумови для більш точного формування собівартості перевезень, зниження необґрунтованих витрат і підвищення конкурентоспроможності підприємств автомобільного транспорту.

Висновки до розділу 1

У першому розділі курсової роботи розглянуто теоретичні та нормативно-правові основи обліку витрат на автотранспортних підприємствах, а також проаналізовано наукові підходи до організації такого обліку.

По-перше, з'ясовано, що витрати є однією з ключових економічних категорій, яка відображає грошову оцінку спожитих підприємством ресурсів у процесі здійснення господарської діяльності. На основі П(С)БО 16 «Витрати» встановлено, що витрати визначаються як зменшення економічних вигод у вигляді вибуття активів або збільшення зобов'язань, що приводить до зменшення власного капіталу підприємства. Узагальнено основні підходи до класифікації витрат: за економічними елементами, за статтями калькуляції, за відношенням до обсягу діяльності (змінні та постійні), за способом віднесення на об'єкти обліку (прямі та непрямі), а також за видами діяльності. Наголошено, що для автотранспортних підприємств особливого значення набуває правильне групування витрат на паливо, технічне обслуговування і ремонт транспортних засобів, амортизацію рухомого складу, оплату праці водіїв та іншого персоналу.

По-друге, досліджено нормативно-правове регулювання обліку витрат в Україні та його особливості на автотранспортних підприємствах. Встановлено, що облік витрат базується на положеннях Закону України «Про бухгалтерський облік та фінансову звітність в Україні», національних положень (стандартів) бухгалтерського обліку, зокрема П(С)БО 1, П(С)БО 7, П(С)БО 9, П(С)БО 16, а також на Плані рахунків бухгалтерського обліку й галузевих методичних рекомендаціях. Для автотранспортних підприємств важливими є норми, що регулюють облік паливно-мастильних матеріалів, шин, запасних частин, амортизації транспортних засобів, витрат на технічне обслуговування і ремонт, а також спеціальні нормативні документи щодо нормування витрат палива та експлуатації автотранспорту. Зазначено, що дотримання цих вимог забезпечує достовірність формування собівартості перевезень та фінансових результатів діяльності підприємства.

По-третє, узагальнено наукові підходи до організації обліку витрат на автотранспортних підприємствах та виявлено основні проблеми у цій сфері. У працях вітчизняних дослідників наголошується на необхідності деталізації аналітичного обліку витрат, удосконалення системи первинних документів, посилення контролю за використанням паливно-мастильних матеріалів, шин, акумуляторів та виконанням ремонтів. До основних проблем віднесено відсутність уніфікованих форм документів для обліку витрат на утримання автотранспорту, використання застарілих норм списання палива та запчастин, недостатню деталізацію обліку за видами перевезень, маршрутами, автомобілями та центрами відповідальності, а також слабкий внутрішній контроль за фактичними витратами.

На основі аналізу наукових джерел окреслено основні напрями удосконалення обліку витрат на автотранспортних підприємствах: впровадження спеціалізованих програмних продуктів для обліку й аналізу витрат, використання систем GPS-трекінгу для контролю роботи автотранспорту, удосконалення внутрішніх регламентів списання паливно-мастильних матеріалів, деталізація аналітичного обліку за об'єктами витрат та центрами відповідальності, запровадження елементів управлінського обліку й бюджетування витрат. Реалізація цих заходів створює передумови для більш точного формування собівартості перевезень, підвищення прозорості витрат і покращення фінансових результатів автотранспортних підприємств.

РОЗДІЛ 2. ПРАКТИЧНА ЧАСТИНА

2.1. Складання початкового балансу автотранспортного підприємства

На підставі вихідних даних за варіантом 18 (табл. 2.1) складено початковий баланс підприємства станом на 01.01.2024 р. Попередньо визначено залишкову вартість необоротних активів:

залишкова вартість основних засобів = $638,08 - 172,80 = 465,28$ тис. грн;

залишкова вартість нематеріальних активів = $123,21 - 7,63 = 115,58$ тис. грн.

Після згрупування статей за розділами балансу та коригування нерозподіленого прибутку на 0,01 тис. грн (через округлення вихідних даних) отримано початковий баланс (табл. 2.1а).

Стаття балансу	Актив/пасив	Сума, тис. грн
Нематеріальні активи (залишкова вартість)	Актив	115,58
Основні засоби (залишкова вартість)	Актив	465,28
Виробничі запаси, МШП, НВ, готова продукція, товари	Актив	153,87
Дебіторська заборгованість (покупці, підзвітні особи)	Актив	3,55
Грошові кошти (каса, поточний рахунок)	Актив	946,76
Статутний капітал	Пасив	864,00
Нерозподілений прибуток	Пасив	55,37
Довгострокові кредити банків	Пасив	720,00
Короткострокові кредити банків	Пасив	7,20
Кредиторська заборгованість (постачальники, бюджет, страхування, оплата праці)	Пасив	38,47

На підставі вихідних даних складено початковий баланс підприємства. Актив дорівнює пасиву і становить 1 685,04 тис. грн, що підтверджує збалансованість фінансового стану на початок періоду.

2.2. Відкриття рахунків синтетичного обліку

За даними початкового балансу відкрито рахунки синтетичного обліку. Сальдо з тис. грн переведено у грн. У таблиці 2.2 наведено початкові сальдо рахунків.

№ з/п	Найменування рахунку	Сальдо на 01.01, грн	Сторона сальдо
1	10 «Основні засоби (первісна вартість)»	638 080	Дт
2	131 «Знос основних засобів»	172 800	Кт
3	12 «Нематеріальні активи (первісна вартість)»	123 210	Дт
4	133 «Знос нематеріальних активів»	7 630	Кт
5	201 «Матеріали»	8 820	Дт
6	22 «МШП»	1 710	Дт
7	23 «Незавершене виробництво»	510	Дт
8	26 «Готова продукція»	61 950	Дт
9	28 «Товари»	80 880	Дт
10	301 «Каса в національній валюті»	7 680	Дт
11	311 «Поточний рахунок у національній валюті»	939 080	Дт
12	63 «Розрахунки з постачальниками та підрядниками»	15 260	Кт
13	36 «Розрахунки з покупцями і замовниками»	2 880	Дт
14	641 «Розрахунки з бюджетом»	3 860	Кт
15	65 «Розрахунки по страхуванню»	4 950	Кт
16	661 «Розрахунки з оплати праці»	14 400	Кт
17	372 «Розрахунки з підзвітними особами»	680	Дт
18	44 «Нерозподілений прибуток»	55 380	Кт
19	40 «Статутний капітал»	864 000	Кт
20	60 «Короткострокові позики банку»	7 200	Кт
21	50 «Довгострокові позики банку»	720 000	Кт

Відкрито рахунки синтетичного обліку та визначено їх початкові сальдо в гривнях. Дані відповідають показникам початкового балансу та слугують основою для подальших облікових операцій.

2.3. Журнал реєстрації господарських операцій

Основним регістром бухгалтерського обліку є журнал реєстрації господарських операцій. На підставі переліку операцій (табл. 2.2 методичних вказівок) та з урахуванням варіанта 18 складено журнал (табл. 2.3).

№	Зміст операції	Дебет	Кредит	Сума, грн	Тип балансових змін
1	Надійшли виробничі запаси (матеріали) від постачальника (без ПДВ)	201 «Сировина й матеріали»	631 «Розрахунки з вітчизняними постачальниками»	12500	IV тип (збільшення активу, збільшення пасиву)
2	Відображено податковий кредит з ПДВ за матеріали	641 «Розрахунки за податками»	631 «Розрахунки з вітчизняними постачальниками»	2500	I тип (зменшення пасиву, збільшення пасиву)
3	Надійшли МШП від постачальника (без ПДВ)	22 «Малоцінні та швидкозношувані предмети»	631 «Розрахунки з вітчизняними постачальниками»	500	IV тип
4	Відображено податковий кредит з ПДВ за МШП	641 «Розрахунки за податками»	631 «Розрахунки з вітчизняними постачальниками»	100	I тип
5	Списано матеріали у виробництво продукції	23 «Виробництво»	201 «Сировина й матеріали»	1500	III тип (зміни тільки в активі)
6	Нарахована заробітна плата робітникам основного виробництва	23 «Виробництво»	661 «Розрахунки за заробітною платою»	15000	IV тип
7	Утримано із заробітної плати податок з доходів фізичних осіб	661 «Розрахунки за заробітною платою»	641 «Розрахунки за податками»	2700	I тип

8	Утримано із заробітної плати військовий збір	661 «Розрахунки за заробітною платою»	642 «Розрахунки за обов'язковими платежами»	225	I тип
9	Нараховано єдиний соціальний внесок на фонд оплати праці	23 «Виробництво»	651 «За розрахунками із загальнообов'язкового державного соціального страхування»	3300	IV тип
10	Сплачено з поточного рахунка ПДФО	641 «Розрахунки за податками»	311 «Поточні рахунки в національній валюті»	2700	II тип (зменшення активу, зменшення пасиву)
11	Сплачено з поточного рахунка військовий збір	642 «Розрахунки за обов'язковими платежами»	311 «Поточні рахунки в національній валюті»	225	II тип
12	Сплачено з поточного рахунка ЄСВ	651 «За розрахунками із загальнообов'язкового державного соціального страхування»	311 «Поточні рахунки в національній валюті»	3300	II тип
13	Отримано з поточного рахунка грошові кошти в касу для виплати заробітної плати	301 «Готівка в національній валюті»	311 «Поточні рахунки в національній валюті»	12075	III тип
14	Видано працівнику підприємства грошові кошти під звіт	372 «Розрахунки з підзвітними особами»	301 «Готівка в національній валюті»	1500	III тип
15	Придбано верстат (без ПДВ) – відображено капітальні інвестиції	152 «Придбання (виготовлення) основних засобів»	631 «Розрахунки з вітчизняними постачальниками»	2000	IV тип
16	Відображено податковий кредит з ПДВ за придбаний верстат	641 «Розрахунки за податками»	631 «Розрахунки з вітчизняними постачальниками»	400	I тип
17	Нараховано витрати на транспортування верстата (неплатник ПДВ)	152 «Придбання (виготовлення) основних засобів»	631 «Розрахунки з вітчизняними постачальниками»	1000	IV тип
18	Введено в	104	152	3000	III тип

	експлуатацію верстат (формування первісної вартості основного засобу)	«рахунок бухгалтерського обліку"Машины та обладнання»	«Придбання (виготовлення) основних засобів»		
19	Нараховано знос основних засобів виробничого призначення	23 «Виробництво»	131 «Знос основних засобів»	21000	IV тип
20	Нараховано знос ОЗ загальновиробничого призначення	91 «Загальновиробничі витрати»	131 «Знос основних засобів»	1000	IV тип
21	Списано загальновиробничі витрати на собівартість продукції	23 «Виробництво»	91 «Загальновиробничі витрати»	1000	III тип
22	Нараховано знос основних засобів адміністративного призначення	92 «Адміністративні витрати»	131 «Знос основних засобів»	2000	IV тип
23	Передано з виробництва на склад готову продукцію (фактична собівартість)	26 «Готова продукція»	23 «Виробництво»	41800	III тип
24	Реалізовано готову продукцію покупцю (договірна вартість без ПДВ)	361 «Розрахунки з вітчизняними покупцями»	701 «Дохід від реалізації готової продукції»	16800 0	IV тип
25	Нараховано податкове зобов'язання з ПДВ на реалізовану продукцію	361 «Розрахунки з вітчизняними покупцями»	641 «Розрахунки за податками»	33600	IV тип
26	Списано з балансу відвантаженому покупцю готову продукцію за собівартістю	901 «Собівартість реалізованої готової продукції»	26 «Готова продукція»	41800	III тип
27	Списано дохід від реалізації продукції на фінансовий результат	701 «Дохід від реалізації готової продукції»	791 «Результат операційної діяльності»	16800 0	I тип

28	Списано собівартість реалізованої продукції на фінансовий результат	791 «Результат операційної діяльності»	901 «Собівартість реалізованої готової продукції»	41800	II тип
29	Списано адміністративні витрати на фінансовий результат	791 «Результат операційної діяльності»	92 «Адміністративні витрати»	2000	II тип
30	Нараховано податок на прибуток	98 «Податок на прибуток»	641 «Розрахунки за податками»	22356	IV тип
31	Списано податок на прибуток на фінансовий результат	791 «Результат операційної діяльності»	98 «Податок на прибуток»	22356	II тип
32	Визначено чистий фінансовий результат (прибуток) і списано на рахунок 44	791 «Результат операційної діяльності»	441 «Нерозподілений прибуток (непокритий збиток)»	10184 4	I тип (зміни тільки в пасиві)

Розрахунок сум, що використовуються в журналі:

1. Придбання матеріалів: 15 000 грн (у т.ч. ПДВ 20 %).

Вартість без ПДВ: $15\,000 : 1,2 = 12\,500$ грн; ПДВ = $15\,000 - 12\,500 = 2\,500$ грн.

2. Придбання МШП: 600 грн (у т.ч. ПДВ 20 %).

Вартість без ПДВ: $600 : 1,2 = 500$ грн; ПДВ = $600 - 500 = 100$ грн.

3. Нарахована заробітна плата робітникам основного виробництва: 15 000 грн.

ПДФО = $15\,000 \times 18\% = 2\,700$ грн; військовий збір = $15\,000 \times 1,5\% = 225$ грн; ЄСВ = $15\,000 \times 22\% = 3\,300$ грн.

Заробітна плата до видачі: $15\,000 - 2\,700 - 225 = 12\,075$ грн.

4. Верстат: 2 400 грн (у т.ч. ПДВ 20 %).

Вартість без ПДВ: $2\,400 : 1,2 = 2\,000$ грн; ПДВ = 400 грн.

Первісна вартість верстата: $2\,000 + 1\,000$ (транспортні витрати) = 3 000 грн.

5. Виробнича собівартість готової продукції:

$1\ 500$ (матеріали) + $15\ 000$ (заробітна плата) + $3\ 300$ (ЄСВ) + $21\ 000$ (знос виробничих ОЗ) + $1\ 000$ (загальновиробничі витрати) = $41\ 800$ грн.

6. Реалізація продукції (варіант 18): договірна вартість $168\ 000$ грн (без ПДВ).

Податкове зобов'язання з ПДВ: $168\ 000 \times 20\ \% = 33\ 600$ грн.

7. Прибуток до оподаткування:

Прибуток = $168\ 000 - 41\ 800 - 2\ 000 = 124\ 200$ грн (віднімаються собівартість та адміністративні витрати).

Податок на прибуток: $124\ 200 \times 18\ \% = 22\ 356$ грн.

Чистий прибуток: $124\ 200 - 22\ 356 = 101\ 844$ грн.

У ході виконання завдання 3 було складено Журнал реєстрації господарських операцій за січень 2024 року відповідно до даних таблиці 2.2 за варіантом 18. Для кожної операції визначено економічний зміст, кореспонденцію рахунків, суму та тип балансових змін згідно з правилами бухгалтерського обліку. На основі наведених даних виконано всі необхідні розрахунки: податків, витрат на оплату праці, первісної вартості основного засобу, виробничої собівартості продукції, доходу, фінансового результату та податку на прибуток. Операція № 33 відповідно до умов завдання не застосовується для варіанта 18, тому в журналі вона не відображається. Отримані результати є основою для формування оборотної відомості та подальшого складання фінансової звітності.

2.4. Відображення господарських операцій на рахунках бухгалтерського обліку

У цьому підпункті на підставі Журналу реєстрації господарських операцій за січень 2024 р. господарські операції відображено на відкритих рахунках бухгалтерського обліку. Для кожного рахунка зазначено початкове сальдо на 01.01.2024 р., обороти за дебетом і кредитом за місяць та визначено кінцеве сальдо на 01.02.2024 р. Записи виконано методом подвійного запису: сума

кожної операції одночасно відображається за дебетом одного рахунка і кредитом іншого.

Для активних рахунків кінцеве сальдо розраховано за формулою:

Скін. (активного рахунка) = Споч. + Обороти за дебетом - Обороти за кредитом.

Для пасивних рахунків застосовано формулу:

Скін. (пасивного рахунка) = Споч. + Обороти за кредитом - Обороти за дебетом.

Наприклад, за рахунком 23 «Виробництво» початкове сальдо становило 510 грн (Дт). Протягом місяця за дебетом відображено списання матеріалів, заробітної плати, ЄСВ та зносу виробничих основних засобів на загальну суму 41 800 грн, за кредитом - передачу готової продукції на склад на суму 41 800 грн. Отже, кінцеве сальдо рахунка 23 на 01.02.2024 р. дорівнює 510 грн (Дт) і відображає залишок незавершеного виробництва.

Аналогічно за рахунком 311 «Поточні рахунки в національній валюті» початкове дебетове сальдо становило 939 080 грн. За місяць з поточного рахунка сплачено податки, збори, ЄСВ та перераховано кошти до каси на загальну суму 18 300 грн (кредитові обороти). Кінцеве сальдо на 01.02.2024 р. складає 920 780 грн (Дт) і характеризує залишок коштів на поточному рахунку.

Розрахунки оборотів і сальдо за всіма рахунками за завданням 4 наведено нижче та слугують основою для складання оборотної відомості за синтетичними рахунками (завдання 5).

Формат подання: для кожного рахунку зазначено початкове сальдо, обороти за дебетом і кредитом за січень 2024 р. та кінцеве сальдо.

Активні та контрактивні рахунки

Рахунок 104 «Машини та обладнання»

Сальдо на 01.01: Дт 638 080

Обороти за місяць: Дт 3 000 | Кт 0

Сальдо на 01.02: Дт 641 080

Рахунок 131 «Знос основних засобів»

Сальдо на 01.01:Кт 172 800

Обороти за місяць:Дт 0| Кт 24 000(21 000 + 1 000 + 2 000)

Сальдо на 01.02:Кт 196 800

Рахунок 12 «Нематеріальні активи»

Сальдо на 01.01:Дт 123 210

Обороти за місяць:Дт 0| Кт 0

Сальдо на 01.02:Дт 123 210

Рахунок 133 «Знос нематеріальних активів»

Сальдо на 01.01:Кт 7 630

Обороти за місяць:Дт 0| Кт 0

Сальдо на 01.02:Кт 7 630

Рахунок 201 «Сировина й матеріали»

Сальдо на 01.01:Дт 8 820

Обороти за місяць:Дт 12 500| Кт 1 500

Сальдо на 01.02:Дт 19 820

Рахунок 22 «Малоцінні та швидкозношувані предмети»

Сальдо на 01.01:Дт 1 710

Обороти за місяць:Дт 500| Кт 0

Сальдо на 01.02:Дт 2 210

Рахунок 23 «Виробництво»

Сальдо на 01.01:Дт 510

Обороти за місяць:Дт 41 800| Кт 41 800

Сальдо на 01.02:Дт 510

Рахунок 26 «Готова продукція»

Сальдо на 01.01:Дт 61 950

Обороти за місяць:Дт 41 800| Кт 41 800

Сальдо на 01.02:Дт 61 950

Рахунок 28 «Товари»

Сальдо на 01.01:Дт 80 880

Обороти за місяць:Дт 0| Кт 0

Сальдо на 01.02:Дт 80 880

Рахунок 301 «Готівка в національній валюті» (каса)

Сальдо на 01.01:Дт 7 680

Обороти за місяць:Дт 12 075| Кт 1 500

Сальдо на 01.02:Дт 18 255

Рахунок 311 «Поточні рахунки в національній валюті»

Сальдо на 01.01:Дт 939 080

Обороти за місяць:Дт 0| Кт 18 300(2 700 + 225 + 3 300 + 12 075)

Сальдо на 01.02:Дт 920 780

Рахунок 361 «Розрахунки з вітчизняними покупцями»

Сальдо на 01.01:Дт 2 880

Обороти за місяць:Дт 201 600 | Кт 0

(168 000 - договірна вартість реалізованої продукції,
33 600 - ПДВ)

Сальдо на 01.02:Дт 204 480

Рахунок 372 «Розрахунки з підзвітними особами»

Сальдо на 01.01:Дт 680

Обороти за місяць:Дт 1 500 | Кт 0

Сальдо на 01.02:Дт 2 180

Рахунок 152 «Придбання (виготовлення) основних засобів»

Сальдо на 01.01:0

Обороти за місяць:Дт 3 000 | Кт 3 000

Сальдо на 01.02:0

Рахунок 91 «Загальновиробничі витрати»

Сальдо на 01.01:0

Обороти за місяць:Дт 1 000 | Кт 1 000

Сальдо на 01.02:0

Рахунок 92 «Адміністративні витрати»

Сальдо на 01.01:0

Обороти за місяць:Дт 2 000 | Кт 2 000

Сальдо на 01.02:0

Рахунок 901 «Собівартість реалізованої готової продукції»

Сальдо на 01.01:0

Обороти за місяць:Дт 41 800| Кт 41 800

Сальдо на 01.02:0

Рахунок 98 «Податок на прибуток»

Сальдо на 01.01:0

Обороти за місяць:Дт 22 356| Кт 22 356

Сальдо на 01.02:0

Пасивні та капітальні рахунки

Рахунок 631 «Розрахунки з вітчизняними постачальниками»

Сальдо на 01.01:Кт 15 260

Обороти за місяць:Дт 0| Кт 19 000

Сальдо на 01.02:Кт 34 260

Рахунок 641 «Розрахунки за податками»

Сальдо на 01.01:Кт 3 860

Обороти за місяць:Дт 5 700 | Кт 58 656

(Дебет: 2 500 + 100 + 2 700 + 400;

Кредит: 2 700 + 33 600 + 22 356)

Сальдо на 01.02:Кт 56 816

Рахунок 642 «Розрахунки за обов'язковими платежами (військовий збір)»

Сальдо на 01.01:0

Обороти за місяць:Дт 225| Кт 225

Сальдо на 01.02:0

Рахунок 651 «За розрахунками із загальнообов'язкового державного соціального страхування» (ЄСВ)

Сальдо на 01.01:Кт 4 950

Обороти за місяць:Дт 3 300 | Кт 3 300

Сальдо на 01.02:Кт 4 950

Рахунок 661 «Розрахунки за заробітною платою»

Сальдо на 01.01:Кт 14 400

Обороти за місяць:Дт 2 925 | Кт 15 000

(Дебет: 2 700 ПДФО + 225 військовий збір)

Сальдо на 01.02:Кт 26 475

Рахунок 40 «Зареєстрований (статутний) капітал»

Сальдо на 01.01:Кт 864 000

Обороти за місяць:Дт 0| Кт 0

Сальдо на 01.02:Кт 864 000

Рахунок 441 «Нерозподілений прибуток (непокритий збиток)»

Сальдо на 01.01:Кт 55 380

Обороти за місяць:Дт 0| Кт 101 844

(чистий прибуток за січень 2024 р.)

Сальдо на 01.02:Кт 157 224

Рахунок 601 «Короткострокові кредити банків»

Сальдо на 01.01:Кт 7 200

Обороти за місяць:Дт 0| Кт 0

Сальдо на 01.02:Кт 7 200

Рахунок 501 «Довгострокові кредити банків»

Сальдо на 01.01:Кт 720 000

Обороти за місяць:Дт 0| Кт 0

Сальдо на 01.02:Кт 720 000

Рахунок 701 «Дохід від реалізації готової продукції»

Сальдо на 01.01:0

Обороти за місяць:Дт 168 000 | Кт 168 000

Сальдо на 01.02:0

Рахунок 791 «Результат операційної діяльності»

Сальдо на 01.01:0

Обороти за місяць:Дт 168 000 | Кт 168 000

Сальдо на 01.02:0

На основі початкового балансу та журналу реєстрації господарських операцій за січень 2024 р. господарські операції відображено на рахунках бухгалтерського обліку. Для кожного рахунка підраховано обороти за місяць і визначено кінцеве сальдо на 01.02.2024 р.

2.5. Складання оборотно-сальдової відомості за рахунками бухгалтерського обліку

Оборотна відомість складена на підставі початкового балансу (варіант 18) та журналу реєстрації господарських операцій за січень. У таблиці показано сальдо на 1 число місяця, обороти за місяць та сальдо на кінець періоду за кожним синтетичним рахунком.

Рахунки	Сальдо на 1 число місяця		Обороти за місяць		Сальдо на кінець періоду	
	Д-т	К-т	Д-т	К-т	Д-т	К-т
12. «Нематеріальні активи»	123 210				123 210	
22. «Малоцінні та швидкозношувані предмети»	1 710		500		2 210	
23.«Виробництво»	510		41 800	41 800	510	
26. «Готова продукція»	61 950		41 800	41 800	61 950	
28. «Товари»	80 880				80 880	
40."Зареєстрований (пайовий) капітал"		864 000				864 000
91. «Загальновиробничі витрати»			1 000	1 000		
92.«Адміністративні витрати»			2 000	2 000		
98. «Податок на прибуток»			22 356	22 356		
104. «Машини та обладнання»	638 080		3 000		641 080	

131. «Знос основних засобів»		172 800		24 000		196 800
133. «Накопичена амортизація нематеріальних активів»		7 630				7 630
152. «Придбання (виготовлення) основних засобів»			3 000	3 000		
201. «Сировина й матеріали»	8 820		12 500	1 500	19 820	
301. «Готівка в національній валюті»	7 680		12 075	1500	18 255	
311. «Поточні рахунки в національній валюті»	939 080			18 300	920 780	
361. «Розрахунки з вітчизняними покупцями»	2 880		201 600		204 480	
372. «Розрахунки з підзвітними особами»	680		1 500		2 180	
441. «Прибуток нерозподілений»		55 380		101 844		157 224
501. «Довгострокові кредити банків у нац. валюті»		720 000				720 000
601. «Короткострокові кредити банків у нац. валюті»		7 200				7 200
631. «Розрахунки з		15 260		19 000		34 260

вітчизняними постачальниками»						
641. «Розрахунки за податками»		3 860	5 700	58 656		56 816
642. «Розрахунки за обов'язковими платежами»			225	225		
651. «За розрахунками із загальнообов'язкового державного соціального страхування»		4 950	3 300	3 300		4 950
661. «Розрахунки за заробітною платою»		14 400	2 925	15 000		26 475
701. «Дохід від реалізації готової продукції»			168 000	168 000		
791. «Результат операційної діяльності»			168 000	168 000		
901. «Собівартість реалізованої готової продукції»			41 800	41 800		
Разом	1 865 480	1 865 480	733 081	733 081	2 075 355	2 075 355

На підставі даних бухгалтерського обліку за січень 2024 р. складено оборотну відомість за синтетичними рахунками. У відомості відображено початкові сальдо, дебетові та кредитові обороти за місяць і визначено кінцеві залишки на 01.02.2024 р. Суми дебетових і кредитових оборотів, а також початкових і кінцевих сальдо збігаються, що підтверджує правильність записів на рахунках і забезпечує збалансованість бухгалтерського обліку підприємства.

2.6. Складання фінансової звітності автотранспортного підприємства

На підставі кінцевих сальдо за синтетичними рахунками (оборотна відомість за січень 2024 р.) складено кінцевий баланс автотранспортного підприємства станом на 01.02.2024 р. у формі №1 «Баланс (Звіт про фінансовий стан)» та Звіт про фінансові результати за січень 2024 р. у формі №2 «Звіт про фінансові результати (Звіт про сукупний дохід)».

Кінцевий баланс автотранспортного підприємства станом на 01.02.2024 р.

Стаття балансу	Актив/пасив	Сума, грн
Нематеріальні активи (залишкова вартість)	Актив	115 580
Основні засоби (залишкова вартість)	Актив	444 280
Виробничі запаси, МШП, незавершене виробництво, готова продукція, товари	Актив	165 370
Дебіторська заборгованість (покупці, підзвітні особи)	Актив	206 660
Грошові кошти (каса, поточний рахунок)	Актив	939 035
Статутний капітал	Пасив	864 000
Нерозподілений прибуток	Пасив	157 224
Довгострокові кредити банків	Пасив	720 000
Короткострокові кредити банків	Пасив	7 200
Кредиторська заборгованість (постачальники, бюджет, страхування, оплата праці)	Пасив	122 501

Разом активи		1 870 925
Разом пасиви		1 870 925

Звіт про фінансові результати за січень 2024 р.

Показник	Сума, грн
Чистий дохід від реалізації готової продукції	168 000
Собівартість реалізованої готової продукції	41 800
Валовий прибуток	126 200
Адміністративні витрати	2 000
Фінансовий результат від операційної діяльності (прибуток до оподаткування)	124 200
Податок на прибуток	22 356
Чистий прибуток звітного періоду	101 844

Валюта балансу станом на 01.02.2024 р. становить 1 870 925 грн, що дорівнює сумі власного капіталу та зобов'язань підприємства. Чистий прибуток за січень 2024 р. становить 101 844 грн, що відображено у Звіті про фінансові результати та збільшує нерозподілений прибуток підприємства.

Висновки до розділу 2

У другому розділі курсової роботи виконано практичне завдання з організації бухгалтерського обліку витрат і формування фінансових результатів умовного автотранспортного підприємства. На підставі вихідних даних за варіантом 18 складено початковий баланс станом на 01.01.2024 р., у якому актив дорівнює пасиву, що підтверджує збалансованість фінансового стану підприємства на початок періоду та правильність групування статей за розділами балансу.

На основі показників початкового балансу відкрито рахунки синтетичного обліку та визначено їх початкові сальдо, яке стало базою для подальшого відображення господарських операцій. У журналі реєстрації господарських операцій за січень 2024 р. для кожної операції визначено економічний зміст, кореспонденцію рахунків, суму, тип балансових змін. Що дало змогу простежити формування виробничих витрат, сум податків, первісної вартості основного засобу, собівартості готової продукції, доходу від реалізації, фінансового результату до оподаткування та податку на прибуток.

На основі журналу операції відображено на рахунках бухгалтерського обліку з використанням методу подвійного запису, для кожного рахунка визначено дебетові та кредитові обороти й кінцеві залишки на 01.02.2024 р. Після цього складено оборотно-сальдову відомість за синтетичними рахунками, у якій суми дебетових і кредитових оборотів, а також початкових і кінцевих сальдо збігаються.

На підставі кінцевих сальдо рахунків сформовано фінансову звітність підприємства за січень 2024 року, кінцевий баланс станом на 01.02.2024 р. та Звіт про фінансові результати. Валюта балансу становить 1 870 925 грн, що дорівнює сумі власного капіталу та зобов'язань, а чистий прибуток звітного періоду - 101 844 грн, який відображено у Звіті про фінансові результати та зараховано до нерозподіленого прибутку підприємства. Все це свідчить про прибутковість діяльності умовного автотранспортного підприємства за результатами місяця та

дає можливість оцінити вплив витрат і доходів на його фінансовий стан.

ВИСНОВКИ

У курсовій роботі досліджено теоретичні, нормативно-правові та практичні аспекти обліку витрат на автотранспортних підприємствах, а також розглянуто порядок формування фінансових результатів їх діяльності. Мета роботи, яка полягала у вивченні організації бухгалтерського обліку витрат на автотранспортному підприємстві та визначенні можливих шляхів його вдосконалення, у цілому досягнута.

У першому розділі було розкрито економічну сутність витрат підприємства та основні підходи до їх класифікації. Встановлено, що витрати є зменшенням економічних вигод унаслідок вибуття активів або збільшення зобов'язань, що призводить до зменшення власного капіталу. Узагальнено класифікацію витрат за економічними елементами, статтями калькуляції, способом віднесення на об'єкти обліку, залежно від обсягу діяльності та за видами діяльності. Підкреслено, що для автотранспортних підприємств найбільш значущими є витрати на паливно-мастильні матеріали, технічне обслуговування і ремонт транспортних засобів, амортизацію рухомого складу, оплату праці водіїв та іншого персоналу, зайнятого в перевезеннях.

Дослідження нормативно-правового забезпечення показало, що облік витрат автотранспортних підприємств ґрунтується на положеннях Закону України «Про бухгалтерський облік та фінансову звітність в Україні», національних положень (стандартів) бухгалтерського обліку (зокрема П(С)БО 1, 7, 9, 16), Плану рахунків та галузевих методичних документів щодо нормування витрат палива, експлуатації та ремонту транспортних засобів. Це забезпечує єдині підходи до формування собівартості перевезень і відображення витрат у фінансовій звітності. Разом з тим у науковій літературі відзначаються проблеми, пов'язані з відсутністю уніфікованих форм первинних документів для обліку витрат на утримання автотранспорту, використанням застарілих норм списання палива та недостатньою деталізацією аналітичного обліку.

У роботі узагальнено наукові підходи до організації обліку витрат на

автотранспортних підприємствах та окреслено напрями його удосконалення. Серед них: поглиблення аналітичного обліку за видами перевезень, маршрутами, автомобілями та центрами відповідальності; удосконалення системи первинних документів; посилення внутрішнього контролю за використанням паливно-мастильних матеріалів, шин і запасних частин; упровадження сучасних програмних продуктів для обліку й аналізу витрат, використання GPS-технологій, а також елементів управлінського обліку та бюджетування витрат.

У другому розділі на прикладі умовного автотранспортного підприємства було виконано практичне завдання з організації бухгалтерського обліку. Складено початковий баланс, відкрито рахунки синтетичного обліку, відображено господарські операції в журналі реєстрації та на рахунках, сформовано оборотно-сальдову відомість, складено фінансову звітність. Це дозволило на практиці закріпити теоретичні знання щодо обліку витрат, перевірити правильність кореспонденції рахунків, послідовність формування собівартості та фінансових результатів підприємства.

Отже, у ході виконання курсової роботи підтверджено, що раціональна організація обліку витрат на автотранспортних підприємствах є важливою умовою достовірного формування собівартості перевезень, прийняття обґрунтованих управлінських рішень та підвищення ефективності діяльності. Впровадження запропонованих у теоретичній частині рекомендацій та використання результатів практичних розрахунків сприятиме поліпшенню системи обліку витрат і зміцненню фінансового стану автотранспортних підприємств.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ

1. Закон України «Про бухгалтерський облік та фінансову звітність в Україні» від 16.07.1999 р. № 996-XIV.
2. Закон України «Про автомобільний транспорт» від 05.04.2001 р. № 2344-III.
3. Національне положення (стандарт) бухгалтерського обліку 1 «Загальні вимоги до фінансової звітності»: наказ МФУ від 07.02.2013 р. № 73.
4. Положення (стандарт) бухгалтерського обліку 7 «Основні засоби»: наказ МФУ від 27.04.2000 р. № 92.
5. Положення (стандарт) бухгалтерського обліку 9 «Запаси»: наказ МФУ від 20.10.1999 р. № 246.
6. Положення (стандарт) бухгалтерського обліку 16 «Витрати»: наказ МФУ від 31.12.1999 р. № 318.
7. Про затвердження Плану рахунків бухгалтерського обліку активів, капіталу, зобов'язань і господарських операцій підприємств та організацій і Інструкції про його застосування: наказ МФУ від 30.11.1999 р. № 291.
8. Про затвердження Інструкції про порядок приймання, транспортування, зберігання, відпуску та обліку нафти і нафтопродуктів на підприємствах і організаціях України: наказ № 281/171/578/155 від 20.05.2008 р.
9. Базилюк А.В., Малишкін О.І. Бухгалтерський і податковий облік автотранспорту та перевезень: навч. посіб. - Київ: Центр учбової літератури, 2011.
10. Сопко В.В., Сопко О.В. Бухгалтерський облік: основи теорії та концептуальні засади побудови: навч.-метод. посіб. - Київ, 2003.
11. Ткаченко Н.М. Бухгалтерський фінансовий облік на підприємствах України: підручник. - Київ, 2004.
12. Нападовська Л.В. Управлінський облік: підручник. - Київ, 2010.
13. Цал-Цалко Ю.С. Витрати підприємства: навч. посіб. - Київ, 2002.

14. Довгопол Н.В., Полозова Т.В., Радченко М.О. Бухгалтерський облік: навч. посіб. - Харків: ХНУРЕ, 2021.
15. Копотієнко Т.Ю. Економічна сутність та класифікація витрат як об'єкта внутрішнього аудиту // Глобальні та національні проблеми економіки. - 2018.- Вип. 23. - С. 627–635.
16. Дідик А.М., Гнатів С.Б. Класифікація витрат для цілей управлінського та бухгалтерського обліків // Вісник НУ «Львівська політехніка». - 2007. - № 594. - С. 219-227.
17. Бутинець Ф.Ф. Витрати виробництва та їх класифікація для потреб управління // Проблеми теорії та методології бухгалтерського обліку, контролю і аналізу. - 2012. - № 1. - С. 11-18.
18. Родіна О.В. Сучасні підходи до визначення сутності категорії «витрати» // Економіка і суспільство. - 2017. - Вип. 9. - С. 1181-1186.
19. Грицак Н.Ю. Методичні положення обліку витрат на технічну експлуатацію автотранспортного засобу // Вісник Житомирського державного технологічного університету. - 2011. - № 2 (56). - С. 64-68.
20. Селіванова Н.М., Цапенко А.О. Особливості обліку витрат щодо утримання автотранспорту підприємства // Економічний журнал Одеського політехнічного університету. - 2024. - № 3 (29). - С. 53-62.